

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naročnike za 4. številko Zvončka nam javite zanesljivo do 20. t. m.

Pogrešena depolitizacija.

Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico poslalo je uredništvu »Politike« ovu izjavo:

Uglednom uredništvu »Politike«!

Na Vašu noticu pod gornjim naslovom u broju lista od 21. o. m. na strani 2., kojom ste objavili smenjivanje školskih nadzornika zagrebačke oblasti gg. dr. Branka Tkalića, Ambrozija Pestičeka i Milana Štimca i doneli komentar »jednoga uglednog radićevca« tome omenjivanju, kao da je to neka ispravka predašnjega »favoriziranja i nepravilnosti rada Pribečevićevih ljudi«, molimo, da u interesu istine donesete u svom cenjenom listu ovo saopćenje potpisanoga društva, kome je dužnost i pravo uzeti u zaštitu gg. Ambrozija Pestičeka i Milana Štimca kao svoje odlične članove, koji su u javnosti nepravedno ocenjeni.

Nemajući prava i ne želeći se upuštati u komentiranje samoga toga smenjivanja, želimo konstatovati najpre toliko, da gg. Pestiček i Štimac nikad i ni po kome nisu bili favorizovani, još manje, da su nepravilno došli na mesta, s kojih su smenjeni, a najmanje, da so ikad činili ma i najsitnije nepravilnosti! Cela Hrvatska i Slavonija poznaje ovu dvojicu školskih nadzornika kao stručna od najspremnijih i najvrednijih u službi i lično primerno korektnih i objektivnih, pa po svim svojim nastavničkim i moralnim kvalitetima opće poštovanih i takvima priznavanih svagda i od svih protivnika. Nije kavalirski ni državnički, da politički ljudi na ovakav način sumnjice uzorne činovnike, i to anonimno i ne mareći za to, što za nepravilnosti činovnika u službi imade disciplinski put i što se napadnuti činovnici ne mogu da brane istim načinom, pa se tako zavodi javnost po jednom sumnjivom društvenom moralu.

Gg. Pestiček i Štimac nisu nikakvi »Pribečevićevi ljudi«, jer se pod takvim pojmom razumevaju najamnici, a ovo društvo nema ničijih najamnika, osim vernih službenika svoga naroda, kralja i otadžbine, pa su takvi i gg. Pestiček i Štimac.

A, ako se čiji pogledi na naš nacionalni problem identifikuju možda s pogledima n. pr. gg. Pašića i Pribečevića i svih onih naših državnika, koji su radili za jedinstvo i veliku budućnost našega naroda, to nikako nije, a ni danas ne može biti greh, nego ponos s dubokim uverenjem i zado-

voljstvom, da je strajnost takva shvatanja i nastojanja dovela naposljetku na istu narodnu liniju i one, kojima je za gg. Pestičeka, Štimca i sve ostale iz ovoga našega društva glavna zamerka bila baš u tome, što su radili oduvek, a naročito po Ujedinjenju pravilno u našem nacionalnom, državnom i staleškom pravcu.

Potrebno je upoznati javnost s faktima, kako su gg. Pestiček i Štimac bili »favorizovani«. Prvi služi 34, a drugi 29 godina; za to vreme prošli su sve stepenice nastavničke službe, i to najviše na našem selu i u manjim provincijalnim centrima. Svojom vrednošću već zaradili su postigli i kvalifikaciju za nastavnike građanskih i učiteljskih škola. G. Pestiček službovao je na osnovnim školama 9 godina, a posle na građanskim kao nastavnik i upravitelj 18 godina. Tek god. 1918., po Ujedinjenju — posle 27 godina primerne nastavničke službe — postavljen je za nadzornika županije ličke u Gospiću. U Zagreb je premješten 1922. u istom svojstvu. Dakle, Zagreb je postigao tek posle 30 godina službe, i to je onda »favorizovanje i nepravilnost!« Na mesto šefa odseka osnovne nastave kod prosvetnoga odeljenja zagrebačke oblasti postavljen je prilikom obrazovanja oblasti g. 1924., a to kao najstariji nadzornik kod odeljenja i kao poznati administrativni stručnjak, pa je pod njegovim nastojanjem uprava i rad toga odseka ubrzo uzorno funkcionisao i time se pokazala mogućnost odlične administracije i u ovako velikoj oblasti. G. Štimac službovao je na osnovnim i građanskim školama 18 godina, pa je posle toga kao upravitelj građanske škole pridružen županijskoj oblasti u Vukovaru za vršenje nadzorničke službe, i, kako je nastupio rat, nije mogao tri godine — kao istaknuti nacionalac — da postane nadzornik pored sve svoje sposobnosti.

Naposljetku je imenovan nadzornikom na istom mjestu, a odavle je kasnije premješten županiji u Ogulinu, gde je ostao do god. 1924., kad je dobio mesto nadzornika za grad Zagreb. U Zagreb je i on došao tek posle 27 godina službovanja; tu je, kao i pre, svojom stručnom spremom, marljivošću i retko instruktivnim nadzorničkim radom stekao opće priznanje i poštovanje!

I g. Pestiček i g. Štimac učestvovali su svagda, pored svoga zvaničnoga posla, u mnogim prosvetnim i općenarod-

nim dužnostima, radili su i na stručnom peru, a za njihovu sposobnost navodimo i to, da su radili i kao članovi ispitne komisije na učiteljskoj školi za učiteljsko usposobljenje. Za sav svoj višestruki i uvek požrtvovni rad ne samo da nisu bili favorizovani, nego su za vreme reakcionarnih režima u tuđinskoj državi preko gledani, premeštani pod najgorim prilikama, zapostavljani u zasluženom unapređenju — što se sve razabire iz napred iznesenih fakata, a g. Pestiček je god. 1914. čak bio i zatvoren kao bivšoj državi opasan nacionalac. Za svetskoga rata bili su obojica poznati kao branioci progonjenih Srba, svoga mišljenja i očekivanja naše nove države nad propast tuđinstva nisu tajili ni u najtežim časovima, a po Ujedinjenju su obojica oduševljeno i predano nastavili delovanje na osveštavanju hrvatskog dela našega naroda u ljubavi prema našem kralju, narodu i otadžbini — ne žaleći ničega, pa ni sadanjega smenjivanja, na putu za što solidniju našu novu budućnost.

Pedagoški institut za vzgoju in pouk.

Tovariš S. Mrovlje razpravlja v zadnjih dveh izdajah našega stanovskega lista o učiteljski izobrazbi. Zadovoljuje se koncem koncev s tem da razširimo učiteljske na še V. in VI. letnik, ki bi odgovarjala približno štud. višini sedanje višje ped. šole.

Z vidika dosege višje izobrazbe se njegovo mnenje lahko utemeljuje, proti pa govori važen argument, t. j. zahteva podaljšanja roka za izbiro učiteljskega poklica. Ne odtirajmo prezgodaj bodočega učitelja od ostale mladine, pustimo mu, da se odloči za učiteljski poklic v zrelejši dobi, po dovršitvi srednje šole. Potem se tudi ne bo več dogajalo, da zgolj nesrečen slučaj žene diaka na učiteljske.

Imenovani tovariš nas poziva, naj na svojih zborovanjih razpravljamo o učiteljski izobrazbi. Prav ima. Veliko premalo zanimanja smo kazali za to pereče vprašanje. Oglasi se eden tu, drugi tam, polagoma pa se vse razblini v pozabljivost. Neko zatočišče za vse nam manjka, neka vez, ki bi bila pogon za vsa šolska vprašanja, neko središče, ki bi oživljalo naše delovanje, nas spodbujalo in prepojevalo z enotnim duhom. Pedagoški institut bi morali ustanoviti, ki bi nam predstavljal pedagoško življenje in podpiral šolsko-praktično delovanje, ne da bi zanemarjal teoretsko dviganje. Pedagoški institut bi bila naša duša, kjer bi našel že najmlajši izmed nas vso podporo za svoje delovanje.

Ovim je dovoljno objašnjeno to »favoriziranje i nepravilan rad« gg. Pestičeka i Štimca, članova ovoga društva. Gosp. dr. Br. Tkalić nije član našega društva, pa nam je van kompetencije da ga branimo, no istini za volju moramo ovde zajedno istaknuti, da i on, premda mladi čovjek, po svojoj spremi i kulturi, patriotizmu, te korektnosti i upravničkim sposobnostima stoji visoko iznad svih ovakih sumnjičenja.

Na kraju napominjemo, da su sva trojica kod smenjivanja odmah rešeni i svake dužnosti u odeljenju, što dosada nikad ovde nije bio slučaj.

Izvolite, gospodine uredniče, primiti našu blagodarnost i poštovanje.

U Zagrebu, 23. novembra 1925.

Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico.

Naravno je, da bi se naslonil tak zavod na univerzo. Pedagogika in psihologija bi bili kmalu intenzivneje zastopani kot doslej. Nova energija bi šinila v šolstvo, ki bi izzvala podvojeno delovanje. Stopnjama bi na ta način pripravili vse potrebno za ustanovitev pedagoške akademije, tako, da bi se takoj lahko pričela krepko razvijati. Treba bi bilo preskrbeti docente in zavode za praktično izobrazbo bodočih učiteljev. To vse ni lahka reč.

Upam, da vsi čutimo potrebo ustanovitve ped. instituta in smo prepričani, da bi bil, če bi ga vodili resnični strokovnjaki, eminentnega pomena za naše šolstvo, posebno sedaj, ko bo treba prodreti z delavno šolo. Oglašajte se, tovariši in tovarišice, in stavimo ustanovitev takega zavoda kot prvo točko v stremljenju za povzdigo šolstva.

Mimogrede omenim, da obstoji v Mariboru pedagoški krožek, ki je prav agilen. Njega vpliv se čuti. Cel niz predavanj se vrši tam, razprave se vodijo in to delovanje marsikoga spodbuja. Že ped. krožek daje v gotovem okrožju nov impuls pedagog. življenju, kako pomemben pa bi bil ped. institut za naše splošno šolstvo, ki bi ga nam ustanovila država in izročila njega vodstvo našim najboljšim šolnikom.

Leo Pibovec.

LISTEK.

Janez Stibler.

† 11. novembra 1925.

Med našimi vrstami zadnji čas prav pridno deluje božja dekla Smrt. Ne mine skoro tedna, da bi ne pobrala vsaj enega, včasih pa zgrabi kar dva. Seveda ne izbira ne med aktivnimi, ne med upokojenci. Očividno je zadovoljna z vsem, kar ji pride pod njeno ostro koso. Poleg našega nepozabnega Vodenika, je segla med čvrste upokojence, ki so kmaj izpregli in se hoteli odpočiti od dolge in trudapolne aktivne dobe. Padel je nepričakovano še kot hrast močan in čvrst naš Gselman. In 11. novembra je umrl nenadoma Janez Stibler, prav zanimiv tip obmejnega šolnika iz polpretekle dobe. Zato zasluži, da mu je s temi vrsticami ohranjen med nami spomin.

Pokojni Janez Stibler je bil širši javnosti skoro docela nepoznan. Saj ga je komaj poznal domač okraj marnberški. Služboval je namreč od leta 1886.

pa do svoje upokojitve leta 1923., torej polnih 37 let, na visoki enorazredni šoli pri Sv. Antonu na Pohorju (856 m). Ondi si je zbral tudi družico na poti življenja ter se poročil leta 1893. Rodila mu je šestoro dece, od katerih jih je polovica preskrbljenih. Predno je prišel službovat k Sv. Antonu, je učiteljeval 5 let v svojem rojstnem kraju, v divno romantičnem kotičku zelenega Pohorja, namreč pri Devici Mariji v Pušcavi. Študiral je v Mariboru, izpit napravil l. 1880., usposobljenostnega pa v Gradcu leta 1885. Leta 1923. je šel v pokoj ter se preselil zaradi študirajočih otrok v Maribor.

To je kratek »curriculum vitae«.

Že preje sem omenil, da je bil pokojnik zanimiv tip obmejnega šolnika polpretekle dobe. Naši mlajši generaciji se zdi morda neumljivo, da je Janez Stibler sameval na hribovski enorazrednici polnih 37 let. Saj dandanes marsikdo ne vzdrži na še mnogo ugodnejšem kraju niti par let. On pa je vzdržal tako dolgo dobo, Natanko mi sicer ni znano, staval pa bi skoro glavo, da mož vsa leta ni nikamor kompetiral. Sam sin trdega in

ponosnega Pohorja, je bil srečen in zadovoljen v gorskem zatišju ter je živel svoji šoli, družini in ljudstvu. Od Sv. Antona je gledal v prelepo Dravsko dolino, kjer so še nedavno vihrali pogosto ostri narodnostni boji, ki pa niso segli do njega in njegovega ljudstva. Zakaj Sv. Anton se ni niti zmaljal prav nikoli, pa če tudi so butali sovražni valovi ob njega. Prav gotovo je bila tudi v tem delstvu njegova zasluga.

Janez Stibler je bil sila skromen. Družbe ni iskal. Saj se ji je bil v dolgoletnem samevanju že precej odtujil. Njegov poklic, družina, ondoto prebivalstvo in večno lepa narava Pohorja, vse to mu je zadostovalo popolnoma. Kljub temu pa je bil zelo iskren narodnjak in ljubitelj knjige. Vsak novce je deseterkrat obrnil, predno ga je izdal. A, če je šlo za organizacijo in stan, za narodnost ali pa za lepo knjigo, se ni prav nič pomišljal. Ko sem pred vojno opravljal poverjeniške posle za Slovensko in Šolsko Matico, je bil rajni brez vsakega prigovarjanja vedno in redno plačujoči ud. Po prevratu smo ustanavljali v ponemčenem ma-

renberškem okraju učiteljsko društvo in on je bil prvi, ki je prihitel iz visokega Pohorja in očividno zadovoljen in srečen sedel v zadnji kotiček. Dasi je bil silno redkobeseden, vendar ni nikoli manjkal pri zborovanju. Stan in organizacija sta mu bila nad vse. Tudi v Mariboru si ga videl vsakokrat pri rednih mesečnih sestankih upokojenega učiteljstva, dasi ni drugače nikamor zahajal v družbo, pač pa k raznim predavanjem. Mož ni imel v vseh 42 letih službe nikoli dopusta in nikoli ni bil resnejše bolan. Zato je vse iznenadila njegova nenadna smrt.

Kljub dežju ga je spremlilo k zadnjemu počitku na Pobrežje lepo število upokojenega učiteljstva in tudi nekaj aktivnih. Mnogi pa sploh niso vedeli za njegovo zadnjo pot. Med tistimi sem bil tudi jaz. Zato sem se oddolžil mirnemu, tihemu in skromnemu, a stanovsko nad vse zavednemu tovarišu in iskrenemu rodoljubi s temi vrsticami.

Naj v miru počiva!

Hren.

„Izkazi“ o šol. napredku z novimi redi so dotiskani in jih šol. upr. lahko naročajo.

MIRKO VAUDA:

Par opomb k novopredpisani oceni učencev.

Po tem novem odloku imamo zopet staro število redov, namreč pet, a v obratni vrsti: z redom »pet« označimo najboljšo in z redom »ena« najslabšo oceno. Ne samo učiteljskemu zboru, tudi učencem sem razglasil to novo oceno, seveda, kako pa naj sicer pravilno razumevajo že sedaj redovanje svojih pismenih in risarskih izdelkov. Bili so časi, ko so nas profesorji strašili s »peticami«; imeli smo profesorja, ki je slabo odgovarjajočega dijača zapečatil z obkroženo »petico« (5). Na gimnaziji je ob istem času celo neki profesor že razpolagal s »šesticami«. — Še pred kratkim smo učence privadili na strah pred »štirko«. A danes dobri učenci žalujejo za »ene« ter neradi prevzemajo ulogo »petičarjev«. No in ni jim zameriti, kajti kot prvaki v razredu so pač vzljubili število »ena«. Treba znova »sugerirati« in tu mora nam — šolnikom priti na pomoč zopet »pedagoška« žilica. V svojem razredu sem to storil s prisiljeno resnim obrazom enostavno tako-le: V starih časih je najodličnejši vojniki nosil zastavo in kot zastavonoša bil za njo s svojim življenjem odgovoren. Tudi ob raznih slovesnih prilikah poverimo šolsko zastavo nositi najboljšemu učencu. Med številkami pa ima zastavo edino »petica«, zato je petica od danes naprej najboljši red in učenec, ki ima petice, najboljši učenec. — Ne smel bi biti neroden ter namesto »najboljši« rabiti »prvi« učenec, kajti »pet« — prvi in »ena« — zadnji bi morda v razredu (zadnjem!) rodilo pritajeni očitek »prismodarije«.

Oglejmo si nekoliko novopredpisano oceno. V prvi vrsti lahko konstatiramo nepotrebno pomanjkljivost odloka v tem, da so za enkrat določeni redi le glede »uspeha« in vedenja. Zopet torej nepotrebni očitek »polovičarstva«! Zanimame, kako navodilo nam dajo zakonodajalci za točasno začasno redovanje marljivosti in zunanje oblike? (Dopolnilni odlok je že izšel. — Op. ur.).

V drugi vrsti navajam zopet administrativne težkoče, ki jih povzroča ta nova ocena. Ko bi se ista odredila že ob uvedbi matičnih listov in izkazov v šolskem napredku, torej leta 1921., bi bila lažje izvedljiva kakor danes. (Ukaz je izšel sedaj iz Beograda. — Op. uredn.) V sedaj upeljanih izkazih o šolskem napredku imamo na prvi, naslednji strani tiskan »Pregled redov« (seveda štiri-stopni!). Da bi vsaj isti bil peterostopen, čeprav v naprejem vrstjenju ter bi se izrazi redov strinjali (vsaj približno) z novopredpisanimi, bi kratkoma v prvi rubriki spremenili številčni red, torej namesto od 1 do 5 narobe; od 5 do 1. Seveda bi to le šlo v novih, še nerabljenih izkazih, katerih ima skoraj gotovo vsaka šola precej za naprej v zalogi. Kako torej postopati s starotiskanimi, še nerabljenimi izkazi glede zabeležbe šolske ocene v tekočem šol. letu 1925/26? (Izšle so tabele novih redov, ki se dajo nalepiti v »Izkaz« na platnice. Iz te je tudi razvidna veljav-

nost novih redov. — Op. uredn.)

Od šolskega leta 1921./22. pa imamo tudi že rabljene, deloma torej glede ocene že izpolnjene izkaze o šolskem napredku. Imeli bi torej za prva štiri šolska leta prejšnje rede, za nadaljina (kolika neki?) leta pa novopredpisane rede. Novo vprašanje torej: Kako bo v teh že rabljenih izkazih izvesti novopredpisano redovanje? V obče: Kako bo v enem in istem izkazu narediti različno med tem dvojnimi redovanjem, da bo ista jasna in ne morda s tem omadeževana, v prijetnosti itak po drugih okolnostih ogrožena zunanja oblika izkaza?

Namesto izraza »napredek« smo dobili izraz »uspeh«. Vsekakor lahko za znamujemo napredek tudi v vedenju, pridnosti in zunanji obliki uprava morda ni hotela priti v zadrego, zaznamovati napredek v »napredku«, marveč rajši napredek v »uspehu«. A če smo že tako malenkostni, se tudi izraz »uspeh« kreta v isti ulogi, kajti potem napredovanja ali nazadovanja lahko istotako zaznamujemo tudi različni »uspeh« v vedenju, pridnosti in zunanji obliki ter koncem vseh koncev tudi različni uspeh v »uspehu« — K večjemu, če že trpimo preveč na »novotarizmu«, bi morda kazalo izraz »napredek« izmenjati z izrazom »učni uspeh«.

Zdi se mi, da so tudi redi pri oceni uspeha pomanjkljivi. Doslej smo rabili za najboljšo oceno red »prav dobro«. Isti izraz so kot najboljšo oceno obdržali tudi avstrijski šolski reformatorji. Prišli bomo zares v nemalo zadrego, koga oceniti v učnem uspehu s »prav dobro« in koga celo z »odlično«. Red »odlično« je po mojem mnenju nepotreben, prekoštevilen. Pač pa manjka med redom »zadostno« in »nezadostno« zopet en prehajalni red, n. pr. komaj ali manj zadostno, kakor sem slično vrzel dokazoval v začetku svojih opomb. Bolj sprejemljiva in praktična bi bila torej glede učnega uspeha nekdanja ocenjevalna skala: prav dobro (5), dobro (4), zadostno (3), komaj zadostno (2) in nezadostno (1).

S tem bi bili omenjeni glavni pomisleki k novopredpisani oceni. Gotovo nas muči še radovednost, ali se po tem načinu ocene spremenijo tudi kvalifikacija učnih oseb. Vsekakor bodo tudi naše ocenjevalne pole doživele slično »prelevitev« kakor šolarski izkazi.

Ne omenjam nadaljnjih pomislov, kajti prepričan sem skoraj, da tudi to novo ocenjevanje ne bo dolgo trajalo. S šolsko reformo prihaja namreč tudi k nam zahteva po individualni klasifikaciji, kateri se bode do sedaj običajna absolutna, pa tudi relativna klasifikacija morala umakniti.

Skrajni čas pa je že, da dobi, predno uvedemo take in slične novotarije, tudi učiteljsvo priliko, po temeljitostem, na izkušnje podpr-

tem, poedinem in skupnem proučevanju izraziti tozadevno svoje mnenje. Kajti: Ne hlastajmo po »iznajdbah«, ampak proučimo jih predčasno in če smo jih spoznali za dobre, jim polagoma, a pravočasno pripravljajmo trdna tla!

Hvaležni bomo merodajnim šolskim oblastem za pojasnilo navedenih nejas-

nosti, za pravočasne odgovore na stavljena vprašanja.

Sami pa proučimo vestno toli težavni problem šolskega ocenjevanja, da ne bomo stali praznih rok, če nas morda res enkrat — prej ali slej naša uprava pri tozadevnem sodelovanju prizna upoštevanja vrednim!

(Konec.)

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

ERNEST ŠUSTERŠIČ:

IZ ANKETE O PODRŽAVLJENJU ŠOLSTVA V PRAGI 1. NOVEMBRA 1925.

Nadzornik Patek: »V velikem državnem okviru pomaga organizacija šolstva premagovati separatistične tendence dežel in drugih manjših celot. Samouprava pa se more posvetiti svojim specialnim nalogam. Znana je zaostalost in primitivnost tisočerihih malih občin na škodo socialnih interesov prebivalstva in na škodo šolstva. S podržavljenjem poenostavimo šolsko upravo in drugo, kar pomeni konsolidacijo in učvrščenje državne misli. Kazanje na tujino se ne sklada z našimi razmerami.«

Ministrski svetnik Černy: »Ni mi sveta današnja avtonomija, ampak ta, ki mora nastati kot državotvorni faktor z našim sodelovanjem. — Tudi vprašanje podržavljenja je študirati s socioloških vidikov in ga ni mogoče razrešiti na današnji anketi. Državno uniformiranje ogroža svobodni razvoj šole, vzgoje in učiteljskega stanu. Današnje razmere, o katerih sami tako često tožimo, nas silijo, da se bojimo državnega centralizma.« Govornik je za podržavljenje izdatkov za učiteljstvo in za pomoč pri kritju stvarnih šolskih potrebščin, zgradb i. dr. Pred popolnim podržavljenjem šolstva pa je treba pripraviti z delom med ljudstvom dobro vlado, dobro upravo — dobro državo. »Kontrola je treba vedno, kakor v finančnih stvareh.«

Dr. Hajn: »Branim samoupravo. Pred popolnim podržavljenjem je izvršiti renesanco duševne aristokracije, kakršna bi rešila ta vprašanja v miru.«

Posl. Bergmann: »Vse dajati državi v roke ni dobro, dokler nimamo prave demokracije. Pač pa težimo po pariteti in podržavljenju osebnih izdatkov za učiteljstvo. Z delom za pravo demokracijo dela učiteljstvo tudi za sebe med ljudstvom, ljudskih simpatij v demokraciji ni zametavati.«

Učitelj Preininger se ne boji, da bi učiteljstvo postalo vsled podržavljenja birokratsko. Samouprava šolstvo premnogokrat zanemarija, a država dobro skrbi za manjšinsko šolstvo.

Učitelj Horak: »Država naj prevzame finančno stran, kjer pa gre za vzgojo in pouk, naj pač v svojem vplivu odneha ali odstopi. Držna je zahteval državno administrativno nadzorstvo, pedagoško nadzorstvo pa po učiteljski avtonomiji.«

Senator Smrtka: »Kar se tiče šole same, naj bo proglašena za državno in-

stitucijo. Ko bo učitelj dobival plačo od države, postane s tem državni nameščenec. Nimam strahu, da se učiteljstvo pobirokrati. Kar pa se tiče stvarnih izdatkov, bi ne bilo dobro, ako bi tudi v tem podržavili šolo popolnoma. Kjer nima samouprava dovolj sredstev, naj priskoči država na pomoč.«

Ministrski svetnik Buzek: »Černy brani samoupravo preveč abstraktno. Narodno šolstvo je nekaj tako eminentno važnega za splošnost, da država ne more dovoliti, da bi šolstvo organizirali le po raznih krajevnih možnostih in predstavi. Tudi Laveley priznava v vojaških in šolskih stvareh brezizjemno pravico državi. — Pragmatika drž. uradnikov je boljša nego učiteljska. — Razvoj zakonodajstva bo že omejil — kakor je to pri sodnikih — svojevoljno moč birokracije. Tudi se ne more delati nikake analogije med šolo in drž. ustanovami, šola ima povsem drug značaj. Tu je popolnoma druga sfera službe, tu ne more biti uniformiranja, a nužnost pragmatike za učiteljstvo je vidna. Same vzgoje pa ni mogoče podržaviti kakor se ne da podržaviti umetnost.«

Učitelj Skala: »Šola ne sme biti politikum. Ne gre nam samo za gmočno osiguranje, ampak za našo svobodo.«

Kol. Bok: »Rabimo miru za vzgojno delovanje, za to kličemo po podržavljenju. S kulturnim delom v narodu nikdar ne prenehamo.«

Sekcijski šef dr. Wabouch: »S podržavljenjem hočemo priti k večji svobodi učiteljstva in k unifikaciji, nikdar pa ne k uniformiranju šole — k unifikaciji v duhu naprednem in narodnem.«

Pri glasovanju je bila resolucija za podržavljenje sprejeta z veliko večino.

—**Ch Statistika nenamščenihi.** V republiki je nekaj nad 2500 mladih učnih moči brez službe, restringiranih pa bo samo 220 učnih oseb, dasi je dosluženih v službi trikrat toliko, ki naj se zamenjajo z nenamščenihi.

—**Ch Skrb organizacije za nenamščene abituriente.** ZUS je njihov zaščitnik in svetovalec. V evidenci ima izpraznjena mesta. Pozivlja abituriente v svoje vrste, brez prispevkov so sprejeti v okrajna učiteljska društva kot hospitujoči člani. Čitati pa morajo »Českega Učitelja«, ki ga dobe izposojenega. Pristop imajo k učiteljskim knjižnicam. Širši odbor ZUS je zbral fond, iz katerega plačuje kolegnino nezaposlenim abiturientom, ki obiskujejo šolo visokih pedagoških študij v Pragi. Okrajni šolski odbori jih pripuščajo tudi k hospitacijam.

God 1912. kad su sjajne pobjede srpske vojske zainteresovale čitavu Evropu, dobije J. B. od »Frankfurter Zeitunge« poziv, da napiše dva članka o srpski ženi i srp. junaku. Ta dva članka iz »Fr. Zeit.« preštampale su mnoge novine iz Reicha i Avstrije. Jednoga dana piše kontrolni list »Die Feder« iz Berlina, da će pokupiti uz 2% nagrade sve honorare od tih listova, ako J. B. privoli nato. Tako je dobila relativno dosta veliku svotu, koja je otišla za Beograd njezinoj prijateljici g. Luković za blagrad bolnice »Kola Srp. Ses.«.

Na ženskom problemu vazda je radila iz nutranje potrebe da radi. Zato njezine radove rado čitaju male kevice, divlji dečaci, zaljubljeni gospodice, zreli mladići, ozbiljni naučenjaci, dobre kućanice, majke uzgajateljke, pobožne opatičice i — prostitutke. Iz svih tih krugova stizala su joj pisma. (U knjizi je pismo jedne prostitutke!).

(Dalje prih.)

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvenučnem prosvetnem delu, ne za našajte se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

V Pariz.

(Dalje.)

Versailles.

Kdor obišče Pariz, mora videti še Versailles, kamor dosepeš z vlakom ali tramvajem. Ta svet je pravličen in tu vidimo lahko, da so si znali napraviti francoski kralji zabave res kraljevske. Park za parkom z različno nasajenim in formiranim drevjem se stopnjeva spušča v ravnino. Vmes so baseni s čudovitimi vodometi, ki mečejo velikanske množine vode le ob nedeljah popoldne. Fantastične skupine krasnih kipov so po tleh basenih in človek nehote preiščuje, čemu je bilo narejeno vse to in občuduje genijalnost provzročiteljev. Notranjost gradu hrani dragocene zbirke slik pohištva itd. Videli smo tam Napoleonovo spalnico, Ludvika XIV. in on Marije Antoniete. Impozantna je dvorana Napoleonovih bitk, kjer so ovekovečene na velikanskih slikah najznamenitejše bitke. Dalje nas je zanimala dvorana, kjer je bil podpisan mir 28. junija 1919.

Julija in avgusta so tam večerne iluminacije, ki privabijo na tisoče gledalcev. Pičlo odmerjeni čas smo izkoristili in po enourni vožnji dospeli zopet v

Pariz. Zadnji dan je bil dan ogledovanja prodajalen, ker za razne »odpustke« ni bilo kdo ve koliko denarcev in pa carinske neprilike na mejah so nam vzele veselje od kakih nakupov.

Na lijonskem kolodvoru smo se poslovili od lepega Pariza in oddršli v temno noč proti Lyonu. Naš cilj je bil Marsej, kamor smo prispeli v 8 urah, pustivši za seboj čez 800 km dolgo pot. V Avinjonu sem opomnil sopotnikom, da tam počiva kot vojna žrtve naš rojak dr. Županič, brat antropologa in ministra n. r. g. dr. Niko Županiča.

Marsej je živahno obmorsko mesto. Tam gravitira že ves promet na sredozemsko morje, kar se takoj opazi na raznih severno-afriških tipih, ki jih srečamo dovolj. Po izložbah prodajajo že tropična pokrivala, brez katerih ne svetujejo Evropejcem iti v deželo novej in krokodilov. Postrežba v hotelih in restoranih je prav dobra in cene so precej nižje kakor v Parizu. Snažnost po ulicah pa očitno razodeva, da smo v obmorskem mestu. Tudi solidnost raznih ljudi precej popušča. Tako nas je neki vražji šofer tiral dvakrat okoli precejšnjega kompleksa hiš, samo, da je taksi-meter pokazal za 2 F več.

(Dalje prih.)

Jedna marljiva, svestrana i vrlo plodna radenica — naša drugarica.

(Dalje.)

Njeno delovanje je pedagoško beletrističko i etnografsko. Na francuski je prevela naše narodne pripovedke i kosojske pesme. U Sarajevu se 1906. upoznala sa francus. književnicom Matildom groficom Kolon dela Roka Cezari, koja je od nje zamolila te radove. Nekoliko njenih pripovedaka iz zbirke »Hrvat. želice« prevela je Gizy Berler, učiteljica u Aleksandriji za jedan engleski list. Radila je mnogo za prof. dr. Fr. Krausom (Beč), sa Žorž Like-om (Dyai-Francuska), sa R. Corsom (Rim), sa dr. Tomsonom (Oksford), sa hčerju Leopar-da Hekslia iz Londona, sa Halerom (Paris) itd. Možda nije suviše smela tvrdnja, ako reknemo, da nikoga od naših žena nije stajala u tako opsežnoj korespondenciji sa obrazovanim ljudima iz čitavog sveta kao ona. Reputacija Belovičkina tolika je u nemačkim naučnim krugovima, da se niko protiv nje ne diže. Od odbora za izložbe veza bejaše pozvana u Beč, Berlin, Dresden, Lavov, Paris, München itd.

Tabele novih redov za nalepljenje v stare „Izkaze“ je založila Učit. tisk. 100 kom. Din 10.

Ferijalni Savez učiteljstva.

FERIJALNO UDRUŽENJE JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSTVA.

(»F. U. J. U.)

Jugoslovenskemu učiteljstvu!

Pred Vas stopamo tovariši(ice), stopamo s programom, ki je kratko označen z besedami: »Ferijalno udruženje jugoslovenskega učiteljstva«!

Znano Vam je, da so bili tudi učitelji poleg profesorjev člani splošno znane »Fer. Saveza« in da ferijalni program utrdimo, hočemo ustanoviti samostojno »F. U. J. U.«!

Cili »F. U. J. U.« bi bil, da bi člani tega udruženja prepotovali sistematično našo državo in tekom časa po možnosti tudi druge države, v prvi vrsti slovenske, s kolikor mogoče manjšimi gmotnimi sredstvi. Za uresničenje teh načrtov ima ravno učiteljstvo največjo možnost, saj imamo šole skoraj v vsaki vasi.

Odkrito moramo priznati, da je ravno pri učiteljstvu najbolj razvito tovarišstvo v pravem pomenu besede, kar smo lahko spoznali na naših poučnih potovanjih in na kar smo lahko ponosni! — Hočemo pa fer. zblížati tudi tovariše ne samo v centrih pokrajin, ampak tudi v vseh krajih! Tov. iz Dalmacije se bo udmačil v Vojvodini, iz Srbije v Sloveniji itd. in vsak bo brezdvomno vračal po možnosti gostoljubnost. Res! Imamo našo organizacijo UJU, na katero smo odkrito ponosni, a »F. U. J. U.« bo imel popolnoma ferijalno-potovalni značaj in bo tekom časa stopil v zvezo z ostalimi slovenskimi tovariši (stopili smo že uspešno s češkoslovaškimi tovariši). — Potovanja bodo vsebovala event. tudi prosvetno-kulturni značaj!

Jugoslovenski tovariši(ice)! S priglasi dokažimo, da spoznamo važnost programa »F. U. J. U.«, ki bo upošteval vse predloge tovarišev(ice) (potovanje peš, taborenje itd.).

»F. U. J. U.« izda natančen program in podrobna organizacijska pravila po sestanku pripravljalnega odbora, katerega se udeležijo zastopniki vseh pokrajin. S tem apelom naprošamo vse tovariše(ice), da se v najkrajšem času prijavijo pripravljalnemu odboru na naslov!

Tovariši(ice)! Od Vas je odvisen pozitiven uspeh!

Za pripravljalni odbor »F. U. J. U.«

Slavko Mrovlje s. r., učitelj meščanske šole Ribnica, Dolenjsko. — Dušan Jelkič s. r., učitelj, Stari Bečej, Vojvodina.

NB. Enak apel bo priobčen v vseh poverjenjskih listih UJU!

V ČEŠKOSLOVAŠKO!

Vsem udeležencem »I. in II. počitniškega izleta« je znano, da je bilo v našem programu tudi potovanje v druge države in o velikih počitnicah prihodnjega leta se bo vršil poučen izlet v Češkoslovaško. Naš res tovariški František Knoufek iz ČSR nam hoče pokazati svojo domovino, katera je tudi nam najdražja.

Izlet po bratski ČSR bi se vršil ob priliki vsesokolskega izleta v Prago, kamor poletimo skupno z jugoslovenskimi Sokoli; po končanem vsesokolskem izletu bi naše poučno potovanje nadaljevali na Moravsko — po načrtu tov. Knoufeka! Delovali bomo z vsemi močmi, da bo naš velikopotezni načrt poučnega potovanja združen s kolikor mogoče manjšimi finančnimi stroški! Ko prejmem od Františka natančen program in budget, takoj sporočim v »Učit. Tov.«

Treba na je ugotoviti število udeležencev tega izleta; zato naprošam vse tovariše(ice), da se mi priglasijo nepreklicno najkasneje do 31. decembra t. l. Povdarjam, da se priglasijo po tem roku lahko umaknejo iz event. vzrokov, a priglasijo po tem roku se brez nadaljnjega ne bodo upoštevali! V prigrasu navedite tudi želje in predloge in priložite 5 Din za korespondenčne stroške! Za informacije prosim znamko za odgovor!

Podrobno bo priobčeno pod zgorim naslovom v »Učit. Tov.«!

S fer. jugoslovenskim pozdravom! Slavko Mrovlje, učitelj meščanske šole Ribnica, Dolenjsko.

Splošne vesti.

— **Informacijski biróji i. pod. »Učit. Tov.«** je že svaril učiteljstvo pred raznimi informacijskimi biróji i. pod., ki pozikšajo kovati dobiček iz učiteljske zadrege. Kakor je videti ne z zadostnim uspehom, ker smo v poslednjem času zopet slišali o nekaterih slučajih, da so se slovenski učitelji posluževali pomoči takih birójev. Danes zopet piše upokojen tovariš, ki je zaprosil za odmero penzije, da je prejel od beograjskega advokata I. I. pismo, s katerim ga opozarja, da je »pri urgenci penzije svojih klijentov« našel tudi predmet o njegovi penziji. (NB. Ta prošnja pa na min. prosv. niti dospela še ni, nego je mogel gosp. advokat le doznati, da je ta tovariš upokojen!) Piše mu dalje, da se ves postopek zavleče, ako ne bo postopal pravilno, zato se mu ponuja, da mu proti honorarju intervenira v zadevi pri ministrstvu prosvete, pri Glavni Kontroli in pri Državnem Svetu. »Primereno vsoto« kot nagrado za svoj »trud« hoče imeti seveda že vnaprej, potem pa ga »odmah izvesti«, kako stoji njegova stvar. — Jasno je za vsakega poznavalca, da so take »intervencije« nepotrebne in da taka prijazna ponudba nima drugega namena, kakor izvabljati od učiteljstva denar. — Postopek pri odmerjanju penzije je namreč sedaj sledeč: Kakor hitro dospe prošnja za odmero penzije v min. prosvete, se reši ta odmera tak o. Ako prošnja ne dospe skoraj, je največje krivda dolžnega tovariša samega, ki prošnje ni pravilno opremil ali ni dal prosv. odd. potrebnih podatkov na razpolago. Edino to, da njegova prošnja ne dospe skoraj v min. prosv., more za držati hitro rešitev. Kakor hitro pa je v min. prosv. izvršeno rešenje o odmeri penzije, se izda nalog delegaciji min. financ v Ljubljani, da otvori kredit za izplačilo. — Ponujana intervencija pri Glavni Kontroli ali pri Državnem Svetu more zavesti le nepoučenega. Pred 1. sept. t. l. se je izplačevanje res često zavleklo, ker se je moralo čakati na odobritev Glavne Kontrole, še bolj pa, ako se je ta pritožila proti odmeri na Državni svet. Sedaj pa tudi taka pritožba ne more odložiti takojšnjega izplačila, kakor kaže sledeči odlok Generalne direktcije drž. računovodstva Br. 85.048 od 12. avgusta 1925, ki pravi: »Generalna direktcija drž. računovodstva donela je 18. marca 1925. g. pod D. R. Br. 30700/25 raspis, sa kojim objašnjuje, da za izdavanje isplatinih naloga za penzije ne treba sačekati saglasnu odluku Glavne Kontrole, ako je već doneto nadležno rešenje o pravu i količini penzije. — Sa istim raspisom preporučuje se i to, da se zahtevi za akontaciju na penziju stave samo u takovim slučajevima, kada postoji kakva smetnja za donešenje definitivnog rešenja o količini penzije. — Sa pismom od 12. V. 1925. g. D. R. Br. 44.160 umolio je Gospodin Ministar Finansija Glavnu Kontrolu, da se ona saglasi sa prednjim raspisom, odnosno objašnjenjem, i da o tome obavesti svoje područne ustanove. — Na to je Glavna Kontrola sa pismom od 13. VII. 1925. g. Br. 31.607 iz opšte sednice svoje od 8. VII. 1925 donela i Gosp. Ministru Finansija saopštila sledeću svoju odluku: »Glavna Kontrola razmotrila je objašnjenje Gospodina Ministra Finansija od 12. V. 1925. g. D. R. Br. 44.160 pa je našla: da nema šta da primeti ovome objašnjenju, ali će Glavna Kontrola uvek činiti odgovornim naredbodavca i računopolagača ako se utvrdi, da dotični nije imao pravo na penziju po rešenju resornog Ministra.« — Iz vsega tega je razvidno, da kdor nasleda takim vabljenim ponudbam raznih prosvetnih informacijskih birójev, advokatov i. dr., brez potrebe razmeta va denar. Ako kdo potrebuje kako pojasnilo, mu da to vedno rada organizacija brezplačno ter bo posredovala zanj; vsi pa, ki se ponujajo, da za denar izdajajo take informacije, jih itak ne morejo dobiti drugje, kakor tam, kjer se predmet izdeluje.

— **Učiteljski izpiti.** Te dni se začno po vseh državnih učiteljskih strokovni izpiti za učitelje in učiteljice, ki nimajo kvalifikacije. Izpiti se morajo dovršiti do 1. januarja prih. leta in neodvisno od polaganja rednih praktičnih izpitov.

— **Pristojnost strokovnih šol.** Glasom določb v novih dvanajstih se podrede v bodoče vse strokovne šole brez izjeme pristojnosti trgovskega ministarstva. Vsléd tega se osnuje v tem mini-

strstvu poseben oddelek za strokovni pouk s posebnim šefom na čelu.

— **Vsem šolskim upraviteljstvom priporočamo,** da po možnosti naroče za šolsko mladino koledarček »Krajevni Marko«. Knjižica je bogata rodoljubne vsebine. Ciril Metodova družba ne išče dobička, hoče le zainteresirati mladino za njeno veliko rodoljubno in prosvetno delo. Naroča se v pisarni C. M. družbe v »Narodnem domu«, Ljubljana. Cena 6 Din. — Fr. Skuli.

PROSIMO POROČIL O PROSVETNIH DRUŠTVIH ITD.

— **V šolskem okraju Kočevje:** Banjaloka, Borovec, Bosljiva Loka, Dolenja vas, Draga, Fara vas, Gora, Gotenica, Grčarice, Sv. Gregor, Jelen, Kočevska Reka, Kostel, Kuželj, Mohorje, Mozeli, Nemška Loka, Reichenau, Rob, Spodnji log, Stara cerkev, Struge, Svetli potok, Škrilj, Trava, Velike Poljane, Verdreg.

— **V šolskem okraju Kranj:** Besnica, Cerklje, Duplje, Goriče, Javorje, Korkra, Križe pri Tržiču, Sv. Lenart, Malenski vrh, Mavčiče, Podblica, Podbrezje, Predoslje, Smlednik, Sora, Sorica, Leskovača, Lučine, Nova Oselica.

Ostale šole, ki nam še niso poslale seznama in od katerih še želimo podatkov, priobčimo v prihodnji številki. Poslužite se frankirane dopisnice, ki je priložena ceniku!

— **NAROČNIKE »ZVONČKA«** opozarjamo na današnji oglaš glede naročila 4. številke »Zvončka« na prvi strani našega lista. Prosimo uljudno, da se vsi točno držite termina. Le na ta način bo »Zvonček« lahko izšel že pred Božičem, to je 20. t. m.

— **»Zbori«.** Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Novemberska in decemberska številka nudita naročnikom F. Maroltovo, po peljavi glasov zelo zanimivo priredbo (moški zbor) narodne »Ljubi konja jaše« in E. Adamičev intonačno kočljivi mešani zbor »Nina mason, barcarolo« ter končno 6 jugoslovenskih narodnih pesmi v harmonizaciji hrvatskega skladatelja Antona Dobroniča. 1. letnik »Zborov« je priobčil 25 skladateljev Adamiča, Brnobiča, Dobroniča, Marolta, Ocvirka, Premrla in Ravnika na 50 straneh za naročnino 20 Din. — Prihodnje leto dobe »Zbori« tiskano književno prilogo, ki bo posvečala v prvi vrsti največjo pozornost slovenski in jugoslovenski vokalni, predvsem zborovski glasbi, delovanju naših skladateljev in pevskih društev, v drugi vrsti pa jugoslovenski in slovaški glasbi sploh.

— **Domžale.** Zahvala dobrotnikom šole. Osnovna šola in obrtna nadaljevalna šola v Domžalah sta prejeli od ravnatelja »Bistre« g. Matka Jevaka v Domžalah raznovrstnih učil v skupni vrednosti nad 3000 Din. Vodstvo obeh šol se g. ravnatelju najtopleje zahvaljuje za vneto nabiranje denarnih prispevkov, darovalcem pa za darove. Darovali so 200 Din Majdič Fr., 150 Din Jevak Matko, Senica J., 100 Din Kuralt I., B. Ladstätter, 70 Din Keršman I., 50 Din »Bistra«, Slokar Andr., Skok Apt., Oberwalder Jak., Rus Jos., Trgovska banka, Cerar Fr., Bonač Iv., Rape Jos., Krmpotič Srgj, izdelal in daroval 21 hranilnikov za rudnine, 40 Din J. Fr. Vode, 30 Din Adamič J., Podgoršek F., Kostič G., 25 Din Šetina Eg., Polič K., Gregorič B., Krener, Skušek Iv., Matičič Iv., Jencič Mil., 20 Din dr. Hočevar, Škrlep Iv., Kavčič M., Kavčič Jos., Tatič Br., Pavlin Fr., Popović T., Pavlica, Ferkatović M., Nipič R., Bolhar Jer., Barič A., Starý, 15 Din Maček A., Breznik in Fritsch, 10 Vrankar Sr., Menart Jak., Birk J., Korenjak Avg., Seljak R., Lukan Iv., Kuralt Jos., Oset Fr., Veider P., Bergler Jos., Šubert Mir., Weith, Rape Per., Šubelj Fr., Gabrič Iv., Kožar Fr., Zemanek Ferd., Kleinlercher Fr., Jakša, Bizjak F., 5 Din Jenko, Cedilnik, pričina 259 Din, 100 Din družba, razno 566 Din; skupaj 3000 Din. Vsem v imenu šolske mladine srčna hvala!

PRVE ŠOLSKE LEKARNE

Učiteljskega konvikta so prodane. Stanejo 350 Din. Knjiga »Prva pomoč ob nezgodah« se naroča potom Konvikta v Cerkljah pri Kranju.

Upravnik Pavlovec Milan.

— **Ljubljanske okolice predsednik** poziva članstvo, da poravna dolžno članarino.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Ivan Štrukelj in Mirko Lešnik** sta premeščena prvi na Vič pri Ljubljani, drugi v Marenberg.

— **Stalnost je priznana:** Vebler Julij, Kaučič Rudolfu, Peršič Ani, Rožaj Mariji, Jelenc Boženi, Žargaj Tomu, Čampa Angeli, Paulič Efreml, Koritzky Mariji, Hiršman Vidi, Svete Stanetu, Orač Olgi, Grohar Franji, Šeme Mariji, Rihar Katinki.

— **Stalnost je priznana:** Erat Vladku, Zajec Franji, Fettich-Frankheim Otom, Rosenstein Marici, Gorišek-Mal Franji, Strmšek Vekoslavu, Frass Pavli, Hrastnik Alojziji, Kostanjevec Leopoldini.

Zopet izpremembe...

— **Šolski upravitelj Janko Golob** je premeščen z Viča pri Ljubljani na državno vzgojevališče v Ljubljani.

— **V prosvetnem ministrstvu so imenovani:** za načelnika oddelka za osnovni pouk in ljudsko izobrazbo dr. Sigmund Čajkovac; za načelnika personalnega oddelka tega oddelka dosedanjí šolski nadzornik Milan Fabijanovič; dalje so dodeljeni temu personalnemu oddelku Slavko Bartulović, upravitelj meščanske šole v Zagrebu, Stepan Gorapič, upravitelj osnovne šole v Jastrebarskem in Nikola Bičanič, profesor učiteljskega v Čakovcu.

— **Nov oddelek v prosvetnem ministrstvu.** V prosvetnem ministrstvu so otvorili nov higijensko-tehnični oddelek. Za načelnika je imenovan inž. Avgust Košutič, zet g. Radića.

— **Odstavljenja v Zagrebu.** Minister prosvete g. St. Radić je brzojavno razrešil dolžnosti g. Ljudevita Krajačiča, oblastnega inšpektorja v Zagrebu, Ivana Vereša, sreskega nadzornika v Zagrebu, Blaža Stetića, šolskega upravitelja v šoli Sv. Duha v Zagrebu in Gjuro Logomirca, sreskega nadzornika v Sisku.

Učiteljski pravnik.

— **Š Napredovanje v položajni grupi se ne računa od dneva dospelosti.** Drž. Svet je s svojo razsodbo Br. 26.993 od 12. novembra 1925 odločil, da se napredovanje v položajni grupi iz ozirov na čl. 24., 54., 59., 62., 64., 66. čin. zakona ter čl. 5. in 6. Uredbe o razvrstitvi drž. uradnikov ne priznava avtomatično od dneva dospelosti, marveč od dneva podpisa ukaza, odnosno min. odloka, s katerim je bilo napredovanje odrejeno. Po čl. 106. odst. 2. čin. zak. pripada izplačilo napredovanja od 1. istega meseca, ako pade dan podpisa v 1. polovico meseca, a od 1. prihodnjega meseca, ako je ukaz (odlok) podpisan v 2. polovici meseca. Z ozirom na to razsodbo opozarjamo učiteljstvo, da vlaga prošnje za napredovanje čimprej in jih opremlja točno po teh tozadevnih predpisih, da ne bodo na izgubi; nepopolno opremljene prošnje se morajo vračati v popolnitev, kar vedno zakasni njihovo predložitve min. prosvete. Posebno pa naj vsakdo pazi na to, da je uverjenje o službeni dobi izdelano povsem točno, a tudi rešenje o razvrstitvi naj si vsak uredi poprej ter naj ga v slučaju, da ni pravilno, predloži ministrstvu v popravilo. — Pravilno opremljene prošnje za napredovanje se rešujejo v ministrstvu **sproti**, kakor prihajajo.

Naša gospodarska organizacija.

— **Članom Učiteljske Samopomoči.** V teh dneh ste prejeli položnice za 3 smrtne slučaje: Anton Gselman, Vurberg (105.), Anica Cizej-Brišnik, Orla vas (106.) in Janez Stibler, Maribor (107.) v znesku **15.50 Din.** Zakonski pari nakažejo dvojni znesek — **30.50 Din** Zamudnikom je prištet še zaostanek od prej. — Za te tri smrtne slučaje je izpla-

ARGUS	je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS	ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS	daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS	ove informacije so vsikdar točne izbrpne in hitre
ARGUS	se nahaja v Vuka Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS	ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Najlepše mladinske knjige za Miklavžovo darilo deci so v založbi Učiteljske tiskarne.

Obdarite deco s knjigami iz založbe Učiteljske tiskarne!

čala društvena uprava dedičem znesek 24.125 Din. Na zaostalih pristojbinah in članskih prispevkih dolgujejo društveni blagajni nekateri člani okrog 6000 Din. Skupna vsota, katero imajo plačati društveni blagajni, znaša okrog 30.000 Din. To je visok znesek! Uprava prosi vse člane, da takoj po sprejemu položnic nakažejo zapadli znesek. Ne odlašajte na poznejši čas! Zneski so z vsakim smrtnim slučajem višji, posebno pri zakonskih parih, kjer je dvojen prispevek. Nizke zneske lahko plačam, visok znesek se pa rad odloži. Uprava vrši svojo dolžnost napram društvu vedno takoj brez odloga, zato zanesljivo pričakuje, da bodo tudi člani v najkrajšem času poravnali vse zapadle prispevke.

— **Učiteljska Samopomoč ima 1682 članov.** V letu 1925. je bilo dozdaj 13 smrtnih slučajev. Današnja posmrtnina znaša 8410 Din.

— **g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani.** Članarino za leto 1925. so plačali in prispevali še druge darove tovariši na državnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani: ravnatelj Fran Grm 10 Din, Albin Boštjančič 10 Din, Mirko Dermelj 50 Din, Ljuba Dermelj 10 Din, Ivo Erbežnik 10 Din, Metod Kumelj 10 Din, Ivan Kunst 10 Din, Vilko Mazi 10 Din, Karel Puhar 10 Din in eno obveznico 7% drž. invest. posojila z enim zapadlim kuponom, skupaj 113 Din 50 para ter tov. Dragotin Zupančič 10 Din, Družina tov. Mirka Fegica iz Ljubljane je darovala eno obveznico 7% drž. invest. posojila za 500 Din, tov. Rud. Horvat ml. iz Škofje Loke eno obveznico za 100 Din, skupaj 843.50 Din. Vsem darovalcem najlepša hvala! Ako prištejemo današnji izkaz prejšnjemu, vidimo, da so presegli vsi letošnji prispevki že 11. tisoč, ker znašajo 11.209 Din. Ob tej priliki prosim one tovariše, ki so na zastanku za zemljevid, naj čimprej poravnajo račun, da zadostim drugim obveznostim. — Jos. Kobal, blagajnik.

DESET ZAPOVEDI.

1. Veruj, da bo Konvikt zgradila le stanovska sloga!
2. Ne blati po nepotrebnem požrtvovalnih sodelavcev!
3. Ne posvečuj praznika z brezdeležem! Prirejaj igre!
4. Spoštuj omlajeno idejo, da ohraniš dolgo življenje in da se bode dobro godilo vse učiteljski deci!
5. Ne ubijaj sotrpinov, ne nedolžnih sirot s prekrizanimi rokami!
6. Ne izrabljaj svojih sil, da nam izročiš v varstvo le krepko deco! Vse moči posveti Konviktu!
7. Išči dohodkov v prid Konviktu kjerkoli moreš in ne kradi Bogu časa!
8. Ne hudini se nad bližnjim, če Konviktu marljivejše donaša prepotrebni daril! Skušaj ga prekositi!
9. Ne želi, da bi drugi delali namesto Tebe!
10. Ne želi, da bi se kapital sam sestavil! V dolžnost ti je, da zbiraš darove v naturalijah (smreke!) ali v gotovini in utrdiš gradbeni temelj!

MI IN ŠOLA.

Pri vsem svojem šolskem delovanju se poslužujem običajno raznega gradiva iz življenja svojih učencev. Nasprotno pa svoje izvenšolsko delovanje osredotočam pri šolskem pouku. Sledeči vzgled podajam le v opomin.

Prosti spis. Pisali na posebne liste.

Spoštovani gospodar!

Najiskrenejše se zahvaljujem za smreko, ki ste mi jo včeraj podarili v namen skorajšnje zgraditve prepotrebne učiteljskega sirotišča in dijaškega zavetišča.

Prosim, da mi hode čimprej mogoče pripeljeta na moj dom, ali pa sporočite, kje da bi jih lahko nakladali.

Hvaležnim pozdravom

Za Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.

Vseh 26 listov so otroci naslovili na darovalce in jih istim razdelili. Ker učitelji nimate razmnoževalnih priprav, svetujem, da posnemate moj vzgled, toda treba je preje obresti nekaj hiš. Več ko otrok uporabiš za pisanje, več bomo imeli hlodov, večji bodo uspehi spisja, večji dohodki Konvikta!

I. L.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— **ODBOROVA SEJA OKRAJNEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA LJUBLJANSKO OKOLICO** bo v torek, dne 8. decembra t. l. ob 9. uri v Učiteljski tiskarni. Radi važnosti seje vabimo, da se po možnosti iste udeležijo razven vseh odbornikov tudi drugi člani. — Avgust Korbar, t. č. predsednik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** zboruje v ponedeljek, dne 7. decembra 1925 ob 14. uri v III. deški osnovni šoli na Ruški cesti po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Poročilo predsednika. 3. Dopisi. 4. »O novih nujnih nalogah učiteljskega društva«, poroča tovariš Grčar. 5. Poročilo delegata o državnem učiteljski skupščini. 6. Slučajnosti. Odbor se je soglasno izrekel za popoldansko zborovanje, ker je v decembru itak že precej dni prostih. Da ne izostane prav nobeden, se trdno nada odbor.

— **NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v ponedeljek 7. decembra t. l. ob 10. uri v deški šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu: 1. Poročilo predsednika. 2. O šolskem odru; poroča tov. Ivanetič. 3. O učiteljskem konviktu, obvezna članarina; poroča predsednik. 4. Ugotovitev članstva za l. 1926. 5. Slučajnosti. Kdor se iz kateregakoli vzroka ne udeleži zborovanja, naj pismo javi k 3. in 4. točki svoje želje. V splošnem pa je udeležba obvezna in je le Gantarjeva metoda opravičljiva. — predsednik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO LITIJSKEGA SREZA** zboruje v Ljubljani dne 7. decembra 1925 ob 1/2 9. uri dopoldne v risalnici državnega učiteljskega. Vzpostavljajo običajen. Takoj po uvodu sledi predavanje tov. ravnatelja Lojzeta Novaka o temi: »Risanje in ročno delo po novih učnih načrtih«. Prosimo točne in čim častnejše udeležbe!

— **RADOVLJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 12. decembra 1925 ob 1/2 11. uri v hotelu »Rabič« na Dovjem s sledečim dnevnim redom: 1. Došli dopisi. 2. »Risanje in ročna dela«, predava tov. A. Novak iz Ljubljane. 3. »Moderna struja v šolstvu«, predava tovariš Leo Pibovec. 4. Slučajnosti.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA** zboruje dne 12. decembra t. l. točno ob 10. uri. Spored: 1. Zapisnik z dne 10. oktobra t. l. 2. Dopisi. 3. Poročila tajnikov o delovanju krožkov v času od zadnjega društvenega zborovanja. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti. Pridite vsi, da trud nam delo uspešno zori.

Poročila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je zborovalo dne 5. novembra 1925 ob popoldni udeležbi.

Predsednikovo poročilo. Predsednik se v iskrenih besedah spomni prerano umrlega tov. Davorina Vodenika, tukajšnjega upravitelja ter ga predoči kot vzor tovariša, marljivega člana organizacije in agilnega sodelavca pri raznih kulturnih in naprednih društvih. Spominski kamen v »Učiteljskem domu« bodi priča čuta hvaležnosti, ki ga goji učiteljsko do njega. — Nato pozdravi novodošle člane, častita učnim močem, dodeljenim na meščansko šolo ter se spomni tov. starejšin: Vobiča, Pavlina in Š. Vodenika, ki so stopili v pokoj.

Dopisi. Izmed dopisov je važno poročilo tukajšnje Ljudske knjižnice glede upeljave učiteljskih knjig v poslovanje knjižnic in glede olajšave pri izposojanju knjig učiteljskim. Na dopis sreskega poglavarja za levi breg glede združitve okrajnih učiteljskih knjižnic v sreske, se sklene, da se združita mestna in ista za bivši šolski okraj Maribor-okolica v centralno knjižnico obeh mariborskih srezov s sedežem v Mariboru.

Poročilo delegata o V. pokrajinski skupščini poverjenstva UJU Ljubljana v Šoštanju. Tov. Skala obširno poroča. Sprejeti so njegovi predlogi: a) glede načrta stanovsko - političnega odseka, b) glede delitve obmejnega odseka, in

sicer v obmejni odsek za Koroško in Prekmurje s sedežem v Mariboru in obmejni odsek za Goriško in Primorje s sedežem v Ljubljani, c) glede prispevka letnih 100 Din za »Učiteljski dom«, izvzemši poročene učiteljice s polovično draginjsko doklado.

Nemščina na osnovni šoli. Z velikim zanimanjem sledijo zborovalci razmotirvanju tov. Cibica za odpravo nemščine na osnovni šoli in predavanju tovariša Grčarja proti temu predlogu. Tov. Cibic utemeljuje svoj predlog z nacionalnega in pedagoškega stališča, tov. Grčar pa pobija ta predlog največ s kulturnega in gospodarskega vidika. Večina se izreče za odpravo nemščine na osnovni šoli.

Radi pozne ure se preloži poročilo delegata o glavni skupščini UJU v Subotici na prihodnje zborovanje v decembru.

Nemščina na osnovni šoli, predaval tov. Cibic, protireferat tov. Grčar.

— **CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo skupno z bratskim Savinjskim učiteljskim društvom dne 9. novembra 1925 v Celju.

Izmed 134 članov navzočih 115.

Tovariš predsednik se uvodoma spominja ravnatelja tukajšnje gimnazije g. Jeršinovca, ki ga je kruta smrt zadela v najlepši dobi svojega življenja. Tovariši se vzdignejo s sedežev ter mu zakličejo trikratni »Slava«. Nato pozdravlja prav prisrčno današnje predavateljice tovarišice El. Kukovčev, povdarja joč, da je tovarišica znana vsemu učiteljsstvu po njenih temeljitih spisih v naših strokovnih revijah. Častita nadalje še tov. Potočniku povodom imenovanja sreskim šolskim referentom za laški okraj, želeč nadse agilnemu in dobremu tovarišu najobilnejših uspehov na zaslužnem mestu.

Sklepi: Nato so se obravnavala razna stanovska vprašanja in sprejele sledeče resolucije:

Učiteljsvo obsoja postopanje šolske oblasti, ki je odstavila oblastnega šolskega nadzornika za osnovne šole v mariborski oblasti, tovariša H. Schella, moža našega zaupanja in nepristranskega šolskega uradnika ter prosi, da UJU Ljubljana podvzame korake, da se ta tudi za nas tako skeleči udarec po zaslužnem in priznanem šolniku popravi s tem, da se mu da primerno zadoščenje.

Glede na dejstvo, da učiteljsvo meseca avgusta t. l. upokojenemu (nekateri celo mnogo preje), do danes v mariborski oblasti še niso nakazani pokojninski prejemki ter so vsled tega zašli prizadeti v prav mučne gmotne razmere, se poverjeništvu UJU nujno poziva, da na merodajnem mestu z vso energijo zahteva, da se to za učiteljsvo poniževalno zavlačevanje nakazila pokojninskih prejemkov odpravi in se pokojnina v prihodnje pravočasno nakaže.

Poverjeništvu UJU se naproša, naj stori primerne korake na merodajnih mestih, da se tudi vsem upokojenim državnim uradnikom prizna polovična vožnja po železnici.

Predavala je »O deških ročnih delih« izredno vsestransko tovarišica Eliza Kukovec iz Stoperc. Orisala je točno pedagoška stremjenja, ki so dovedla do tega, da se je ta predmet postavil v našo osnovno šolo. Podala nam je praktične smernice, od nje same temeljito proučene in preizkušene, za deška ročna dela z raznim materialom. Pokazala nam je nebroj ličnih izdelkov, ki so dokazali odlični uspeh njenih metod v tem predmetu. Učiteljsvo je bilo za njen plemeniti trud iskreno hvaležno, saj je z njenim predavanjem izredno mnogo pridobilo. — N. B. Vsem društvom v obeh oblastih bi želeli, da od delavne tovarišice pridobijo isto. Ali ji šolska oblast v to svrhu ne bi mogla dovoliti primerne-

ga dopusta in odškodnine, ako želi, da se upeljami predmet goji v šoli s koristjo?

Prihodnje zborovanje meseca januarja!

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani. Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— **k Robinson — knjiga za našo mladino.** Cena broširani knjigi je 15 Din, trdo vezani pa 20 Din, po pošti 1 Din več. Dobi se v Učiteljski knjigarni in naravnost pri založniški tvrdki, to je pri I. Blasnika nasled. d. d. tiskarski in litografski zavod v Ljubljani, Breg št. 12.

Pravkar je izšla v založbi tiskarskega in litografskega zavoda I. Blasnika nasled. v Ljubljani prekrasna »Povest o Robinsonu«, ki jo je za angleško mladino priredil Kathleen Fitzgerald, v slovenščino pa preložil mojster našega jezika Bogumil Vdovič. Knjiga je okrašena z 26 lepimi štirbarvnimi slikami, ki jih je po izvirniku slike posnel litografski zavod založnika tako umetniško dovršeno, da so nekatere slike celo lepše izdelane kot one v originalni izdaji. Vdovičeva slovenščina je izredno lepa in blaglasna tako, da je ta izdaja Robinsona izreden knjižni dogodek za naš narod, kajti lahko se reče, da takšne knjige nima vsak narod. Knjiga je namenjena zlasti mladini, pa tudi odrasli jo bodo brali z užitkom. Tudi je zelo primerno darilo za Miklavža ali Božič.

POSLO.

Gospodu Bogumilu Medveščku, šolskemu upravitelju v Rovtahu.

V političnem listu mi predbacivate, da sem kot urednik stanovskega glasila »plačan« od Učiteljske tiskarne in da sem zato na strani te in ne organizacije ter tudi od nje odvisen. Kot dokaz navajate, da je razvidno to iz tega, ker je list natrpan reklame za tiskarno.

Kar se tiče moje nagrade za urejevanje treh listov (»Učit. Tov.«, »Prosvete«, »Učit. Omladine«), naj Vam povem, da dobim v eni desetini časa, ki ga porabim za urejevanje listov in druge posle, ki so zvezani s tem, tako nagrado povsod z veliko manjšim trudom brez vsakih neprilik in očitkov pri tem. Od blagajništva bom pa zahteval, da ob prvi priliki pojasni članstvo nagrajanje org. funkcionarjev in razmerje v katerem je tozadevno organizacija s tiskarno. Če kedaj, mi je v danem trenutku prijetno, da niso nagrade funkcionarjev izdane iz članskih prispevkov, ker sicer bi se Vi, g. Medvešek, morda celo osmelili do trditve, da Vi »plačujete« urednika in druge.

Iz lista pa članstvo lahko samo razvidi, da je list napram organizaciji izpolnjeval vedno svojo dolžnost.

Glede reklame s strani tiskarne v listu si oglejte bilančne račune organizacije v 26. številki lanskega letnika »Učit. Tov.« in izprevideli boste, s kolikim zneskom razbremenjuje ta prispevek budget lista, kar bi sicer moralo odpasti na račun članskih prispevkov in poviška članarine. Žal mi je le, da list nima vsaj za eno stran stalnih oglasov, kar bi pripomoglo listu, da bi imel stalno lahko dve strani priloge in tudi k povzdigi ugleda lista.

Iz teh podatkov je razvidno, kolika je moja odvisnost od katerekoli strani in kako nizkotnih sredstev se poslužujete za podpiranje Vaših zmehnenih naziranj o organizaciji.

V nadalje ne bom izgubljal z Vami svoje energije in časa.

V Ljubljani, nedeljo 29. nov. 1925.

Ivan Dimnik,

urednik »Učit. Tov.«

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR

Koroška cesta 19

Le najboljše je najcenejše